

Cas: Iber, Arqueologia, Patrimoni i Turisme, SL: empresa que neix del grup de recerca en l'arqueologia, turisme i educació de la Universitat Rovira i Virgili i que vol portar l'excel·lència i el rigor d'un grup de recerca d'humanitats a l'àmbit de l'empresa

Context:

Dins l'àmbit universitari, és comú trobar-hi empreses derivades, iniciatives empresarials universitàries per a l'explotació del coneixement resultant de la recerca, en els sectors de la tecnologia. El cas que presentem a continuació exposa l'experiència d'una empresa derivada de nova creació en el camp de les humanitats, concretament de la gestió del patrimoni, l'arqueologia i el turisme cultural.

Implementació:

Iber, Arqueologia, Patrimoni i Turisme, SL va néixer el juliol del 2013 arran del Seminari de protohistòria i arqueologia de la Universitat Rovira i Virgili. Fa més de quinze anys que investiga a les Terres de l'Ebre i és un grup de recerca ja consolidat, que consta de professionals, doctorands i becaris, dirigit pel Dr. Jordi Dilol com a investigador principal.

La idea de crear una empresa sorgeix per donar resposta a l'important nombre de demandes de serveis professionals que rebia el grup de recerca en l'arqueologia, turisme i educació. Amb el temps, s'ha anat fent evident que aquestes demandes no sempre se circumscriuen a aspectes de recerca. Tanmateix, es va considerar que seria interessant donar-los resposta per diversos motius: en primer lloc són una oportunitat per a poder fer transferència de coneixements generats en la recerca; en segon lloc poden esdevenir una oportunitat per a apropar els estudiants a la pràctica professional i en tercer lloc són una font d'ingressos de recursos per a la recerca, la qual cosa asseguraria la qualitat i el rigor dels continguts.

El procés de creació va ser relativament ràpid, més o menys d'un any, gràcies a la bona voluntat per part de la universitat, la fundació URV i l'Oficina de Valorització. La universitat va veure que, com a grup de recerca, generava contractes i iniciatives econòmiques i que aquell era el moment de fer l'esforç per mirar de vehicular-los i perquè donés fruit.

Durant el primer any de vida, Iber s'ha centrat a crear un pla d'empresa amb uns objectius ben marcats per tal d'adaptar el catàleg de serveis a les demandes del sector. En aquest sentit, com a empresa, es vol convertir en un proveïdor de producte de qualitat de la mà de professionals que es dediquen a la recerca.

Iber pretén donar valor a les seves activitats, tant de consultoria com de serveis, que es basen en projectes integrals de gestió del patrimoni, l'arqueologia, el turisme —aprofitant el seu coneixement de la riquesa històrica i arqueològica de les Terres de l'Ebre— i la difusió de la recerca científica per mitjà d'una línia didàctica que conformen tallers i exposicions.

Com a empresa, l'objectiu d'Iber és créixer i aportar excel·lència en el camp professional. Actualment els seus clients són majoritàriament particulars que sol·liciten seguiments arqueològics i visites turístiques. També han fet treballs de consultoria per a museus i tallers per a escoles i per l'Ajuntament de Tortosa.

La col·laboració que el grup de recerca ha tingut en els darrers anys amb l'Ajuntament de Tortosa és un exemple del potencial de negoci i serveis en l'àmbit de la història i l'arqueologia. Els treballs duts a terme per a aquest ajuntament han generat moltes dades, i ha sorgit la idea d'explotar-les mitjançant una aplicació mòbil interactiva d'una ruta arqueològica per la ciutat. Iber aprofita la informació de què disposa i la fa arribar a tall de divulgació i a través de recorreguts interactius i accessibles. A mitjan 2014, Iber i una empresa tecnològica estan elaborant l'esmentada aplicació, la qual permetrà a l'usuari de visitar la ciutat i obtenir informació arqueològica addicional, accedir a fotos, etc., fet que augmentarà l'experiència turística.

En l'àmbit organitzatiu, Iber és una empresa derivada publicoprivada, formada per la universitat i sis socis. A més a més, l'acord de creació d'aquesta empresa derivada comprèn la transferència de coneixements del grup de recerca i les clàusules de retorn dels ingressos de l'explotació per part d'Iber.

Val a dir que els socis de l'empresa són alhora investigadors del grup de recerca i que compatibilitzen l'activitat professional amb les activitats de recerca i formatives a la universitat.

Oportunitats i reptes:

El fet de ser al mateix temps membres d'un grup de recerca consolidat ofereix alguns avantatges, sobretot en termes de reconeixement per part de les institucions públiques. Per exemple, hi ha l'oportunitat d'explotar un jaciment arqueològic a prop del poble de Tivenys, al costat de Tortosa. Com a grup de recerca, hi han treballat quinze anys, amb molts èxits, i han aconseguit que la universitat adquirís els terrenys del jaciment perquè la investigació no s'aturés. Es preveu que, un cop finalitzats els treballs d'excavació, es pugui valorar el jaciment. Mitjançant el grup de recerca i Iber, hi ha la intenció de crear un museu i visites guiades, fet que permetrà, d'una banda, que la universitat recuperi la inversió en el jaciment i, de l'altra, generarà riquesa per a la zona.